

**MARIJAMPOLĖS SPECIALIŲJŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ
DIREKTORIUS**

**ISAKYMAS
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR JO
ATLIKIMO TVARKOS APRAŠO TVIRTINIMO**

2022 m. balandžio 7 d. Nr. V-101
Marijampolė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsnio ir Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ nuostatomis:

1 T v i r t i n u Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą globos namuose atsakingam asmeniui, paskirtam Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų direktoriaus 2022 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-5 „Dėl atsakingo asmens už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą skyrimo“, atliekant korupcijos tikimybės nustatymo procedūrą vadovautis šio įsakymo 1 p. patvirtintu Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašu.

Direktorė

Viduta Bačkierienė

PATVIRTINTA
Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų direktoriaus
2022 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-101

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR JO ATLIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos aprašas (toliau - aprašas) skirtas padėti Marijampolės specialiuosiuose socialinės globos namuose (toliau – globos namai) už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam asmeniui atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą konkrečioje veiklos srityje, nustatant korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius, parengti išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir nustatyti korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnių mažinimo ar pašalinimo priemones.

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tikslas – antikorupeciniu požiūriu įvertinti globos namų pasirinktą veiklos sritį(-is), siekiant nustatyti korupcijos rizikas ir (ar) rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir nustatyti priemones, skirtas nustatytoms korupcijos rizikoms ir (ar) rizikos veiksniams sumažinti ar pašalinti.

3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo uždaviniai:

3.1. nustatyti globos namų veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė;

3.2. identifikuoti korupcijos rizikas ir (ar) rizikos veiksnius srityse, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė;

3.3. nustatyti korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių mažinimo ar pašalinimo priemones.

II SKYRIUS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMAS

4. Sprendimą atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą priima globos namų direktorius, o korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atlieka už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo.

5. Priėmus sprendimą atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, rekomenduojama peržiūrėti globos namų veiklos sričių sąrašą, jei buvo sudarytas seniau negu metai iki sprendimo atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą priėmimo dienos.

6. Globos namuose veiklos sritys skirstomos į dvi dalis:

6.1. veiklos sritys, susijusios su globos namų savarankiško funkcionavimo užtikrinimu (viešųjų pirkimų planavimas, inicijavimas, organizavimas, vykdymas ir kontrolė, turto valdymas bei naudojimas, darbuotojų priėmimo į darbą organizavimas);

6.2. veiklos sritys, susijusios su globos namų nustatytų funkcijų vykdymu (socialinės globos paslaugų teikimu ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimu).

7. Globos namų veiklos sričių sąrašą parengia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo.

8. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą analizuojamas ne senesnis kaip 1 metų laikotarpis.

9. Globos namų vykdomos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš vertinimo kriterijų:

9.1. Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas. Atitiktis šiam kriterijui nustatoma vertinant, ar per analizuojamąjį laikotarpį globos namuose buvo užfiksuota Korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų atvejų. Vertinama, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų.

9.2. Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Vertinama, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad globos namams suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, teisės aktų reikalavimų atitinkamoje srityje.

9.3. Kai globos namų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti. Vertinama, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad darbuotojų įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka neapibrėžti (nepakankamai apibrėžti) globos namų priimtų vidaus teisės aktų ar kitų teisės aktų dispozicijose, nepriimti vidaus teisės aktai, būtini įstatymų ar kitų teisės norminių aktų įgyvendinimui, platus globos namų darbuotojų įgaliojimai priimti sprendimus savo nuožiūra, darbuotojų priimamų sprendimų ar veiklos kontrolės tvarka, darbuotojų atsakomybė neapibrėžta (nepakankamai apibrėžta) globos namų vidaus teisės aktuose ir pan.

9.4. Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. Vertinama, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, nustačius, kad globos namų darbuotojams suteikti įgaliojimai išduoti leidimus, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų galiojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo.

9.5. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kito globos namų patvirtinimo. Vertinama, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, kai globos namams suteikti įgaliojimai

savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su jo turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, kai šie sprendimai susiję su kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų viešojo sektoriaus subjektų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitais viešojo sektoriaus subjektais ir (ar) nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinimo.

9.6. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Laikytina, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad globos namų veikla susijusi su informacijos įslaptinimu ar išslaptinimu, įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga ir (ar) kai kurie jo darbuotojai yra įslaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai.

9.7. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę buvo nustatyta veiklos trūkumų. Globos namų veiklos atitiktis šiam kriterijui vertinama tik tuo atveju, jei Specialiųjų tyrimų tarnyba teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę globos namuose ir pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės. Laikytina, kad globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei Specialiųjų tyrimų tarnybos parengtoje išvadoje buvo pateiktos kritinės antikorupcinės pastabos.

9.8. Gauti skundai, pranešimai, pareiškimai dėl atliktų veiksmų ir (ar) priimtų sprendimų. Atitiktis šiam kriterijui nustatoma vertinant, ar per analizuojamąjį laikotarpį dėl globos namų veiklos srities veiklos užfiksuoti skundai, pranešimai, pareiškimai, dėl kurių nebuvo pradėti ikiteisminiai tyrimai, administracinė nusižengimo byla ar tarnybinis patikrinimas.

9.9. Priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda. Globos namų veiklos atitiktis šiam kriterijui vertinama tuo atveju, jeigu globos namų darbuotojai interesanto atžvilgiu priima sprendimus, susijusius su pastarajam tenkančia materialine nauda (pavyzdžiui išmokų, pašalpų, paramos prašymų nagrinėjimas ir skyrimas ir pan.).

9.10. Valstybės kontrolė, Seimo kontrolieriai, kitos kontrolės ar priežiūros institucijos arba patys globos namai atliktų vidaus patikrinimų metu nustatė globos namų veiklos pažeidimų atitinkamoje srityje.

10. Nustačius, kad globos namų veiklos sritis(-ys) atitinka vieną ar kelis iš 9 punkte nustatytų kriterijų, šiose srityse atliekamas korupcijos rizikos(-ų) ir (ar) rizikos veiksnių nustatymas (toliau – nustatymas). Pirmenybė pasirenkant veiklos sritis detalesnei analizei teikiama veiklos sritims, atitinkančioms 9.1 papunktį. Jei tokių veiklos sričių nebuvo nustatyta, pasirinkama ta (-os) veiklos(-ų) sritis(-ys), kuri(-ios) atitinka daugiausia 9 punkte nurodytų kriterijų. Rekomenduojama einamaisiais metais nustatymą atlikti 2–3 pagal aukščiau nustatytus kriterijus atrinktose rizikingiausiose veiklos srityse.

III SKYRIUS

KORUPCIJOS RIZIKOS IR (AR) RIZIKOS VEIKSNIŲ VEIKLOS SRITYSE, KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMAS

11. Atliekant nustatymą taikomi šie informacijos (duomenų) rinkimo metodai:

11.1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė.

11.2. Interviu metodas.

11.3. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (informacija iš gautų skundų, pranešimų, pareiškimų, valstybės registrai, kadastrai, informacinės sistemos, interneto svetainės, informacija žiniasklaidoje ir pan.).

12. Nustatymas pradedamas teisės aktų, reglamentuojančių veiklą analizuojamoje globos namų veiklos srityje, susipažinimu ir analize, kurios metu tikslinga identifikuoti teisinio reglamentavimo spragas, galimybę dviprasmiškai taikyti teisės aktų nuostatas, įvertinti sprendimų priėmimo procedūros aiškumą, įvertinti teisės akto taikymo praktiką, nustatytus korupcijos atvejus ir kurios teisės akto nuostatos sudaro sąlygas korupcijai.

13. Atliekamam darbo praktikos vertinimui pasiruošti:

13.1. Parengti klausimyną ir įtraukti į jį klausimus:

13.1.1. susijusius su teisinio reglamentavimo spragomis, nustatytomis atliekant sritį reglamentuojančių teisės aktų analizę;

13.1.2. kitus klausimus, į kuriuos nebuvo įmanoma gauti atsakymų iš jau įvertintų teisės aktų ar kitų dokumentų turinio ar kitų prieinamų informacijos šaltinių.

13.2. Taip pat papildomai turi būti analizuojami ir kiti dokumentai, susiję su analizuojama veiklos sritimi, parengti atrankos kriterijai, kuriais bus vadovaujama atrenkant analizei konkrečius dokumentus.

14. Lyginant pageidautiną ir (ar) siektiną teisinių santykių būklę su esama ir (ar) faktine globos namų veiklos srities padėtimi, būtina išsamiai, objektyviai ir visapusiškai ištirti reikšmingus duomenis ir atsakyti į šiuos klausimus:

14.1. Ar globos namai priėmė visus teisės aktus, reglamentuojančius globos namų veiklos sritį ir (ar) procedūrą, kuriuos turėjo priimti, įgyvendindamas aukštesnės galios teisės aktus.

14.2. Ar pakankamai reglamentuotas analizuojamos procedūros atlikimas, ar yra poreikis ją reglamentuoti detaliau, siekiant mažinti darbuotojų diskreciją, skirtingą taikymo praktiką.

14.3. Ar globos namų priimti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys globos namų veiklos sritį ir (ar) procedūrą, dera su aukštesnės teisinės galios teisės aktais.

14.4. Ar globos namų priimti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys globos namų veiklos sritį, nenustato perteklinių reikalavimų lyginant su aukštesnės galios teisės aktais, ar nėra plečiamai aiškinamos įstatymo nuostatos.

14.5. Ar globos namų įgaliojimai ar kompetencija detalizuoti globos namų priimtuose vidaus teisės aktuose. Ar įgaliojimų ir tarpusavio santykių (funkcijų) nustatymas (paskirstymas) globos

namų vidaus teisės aktuose yra aiškus ir tinkamai suprantamas, ar laikomasi norminiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, apribojimų funkcijoms ir (ar) kompetencijoms nustatyti ir paskirstyti, pavyzdžiui, sprendimų priėmimo ir kontrolės ar priežiūros veiksmų atskyrimo ir pan.

14.6. Ar globos namų darbuotojai laikosi reikalavimų ir (ar) apribojimų, susijusių su jų teisėmis, pareigomis ir atsakomybe analizuojamoje veiklos srityje. Ar globos namų darbuotojams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra.

14.7. Ar globos namų atliekamos procedūros pradedamos tik esant teisiniams pagrindams, nustatytiems norminiuose teisės aktuose.

14.8. Ar globos namams pradėdant procedūrą tinkamai ir visapusiškai įvertinama globos namų teikiamos paslaugos gavėjo, jo pateiktų dokumentų atitiktis norminių teisės aktų reikalavimams. Ar toks vertinimas atliekamas laikantis teisės aktuose įtvirtintų kriterijų.

14.9. Ar globos namai, pradėdami procedūrą, faktines aplinkybes, susijusias su paslaugos gavėjų statusu, jų pateiktų dokumentų apimtimi ir turiniu, vertina vienodai, nediskriminuoja ir (ar) neproteguoja kai kurių paslaugos gavėjų.

14.10. Ar sprendimai globos namams vykdant procedūras priimami laikantis norminiuose teisės aktuose įtvirtintų principų, kriterijų. Ar šie kriterijai yra taikomi objektyviai, nediskriminuojant atskirų paslaugos, kito veiksmo subjektų.

14.11. Ar globos namų priimami sprendimai (jų projektai) rengiami ir derinami laikantis norminiuose teisės aktuose ir globos namų vidaus teisiniuose aktuose nustatytų terminų.

14.12. Ar globos namų priimami sprendimai (jų projektai) tinkamai įforminami ir dokumentuojami, ar atitinka jiems keliamus turinio ir formos reikalavimus, pavyzdžiui: ar yra nurodyti sprendimo priėmimo teisiniai pagrindai, ar sprendimai yra pagrįsti, tinkamai motyvuoti ir pan.

14.13. Ar globos namų sprendimus (jų projektus) priima tinkamus įgaliojimus ir kompetenciją turintys globos namų darbuotojai.

14.14. Ar globos namų priimti sprendimai yra objektyvūs ir vienodi (esant tapačioms ar panašioms faktinėms aplinkybėms) visiems procedūros dalyviams.

14.15. Ar informacija apie globos namų priimtus sprendimus, kitus veiksmus yra viešai prieinama (skelbiama), jei to reikalauja norminiai teisės aktai.

14.16. Ar tinkamai laikomasi norminių teisės aktų, globos namų priimtų sprendimų apskundimo tvarkos. Ar priimant skundą ir (ar) pakeičiant, panaikinant sprendimą nėra diskriminuojami ir (ar) proteguojami kai kurie procedūros dalyviai.

14.17. Ar laikomasi norminių teisės aktų reikalavimų, susijusių su globos namų vykdomų procedūrų perkėlimu į elektroninę erdvę, atliekant kitus veiksmus.

14.18. Ar globos namuose taikomos vidaus kontrolės ir korupcijos prevencijos priemonės. Jeigu taip, tai ar jos yra pakankamos, kad būtų galima efektyviai identifikuoti ir užkardyti veiklos neatitiktis.

14.19. Ar globos namų procedūrų vykdymo vidaus tvarkos aprašų laikymosi kontrolės sistema yra aiški, veiksminga ir efektyvi.

14.20. Ar laikomasi vidaus kontrolės metu pastebėtų trūkumų, netinkamai atliktų pareigų, nevykdomų funkcijų, nepasiektų veiklos rodiklių, kitų klaidų ištaisymo procedūros reikalavimų ir (ar) tvarkos, ar užtikrinamas sisteminis kontrolės priemonių taikymas ir pan.

IV SKYRIUS

IŠVADOS DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO PARENGIMAS IR KORUPCIJOS RIZIKOS IR (AR) RIZIKOS VEIKSNIŲ MAŽINIMO AR PAŠALINIMO PRIEMONIŲ NUSTATYMAS

15. Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą surašoma išvada, kurioje nurodoma:

15.1. asmenys, atlikę globos namų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą;

15.2. analizuotas laikotarpis;

15.3. naudoti metodai ir atlikti veiksmai korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu;

15.4. analizuota(-os) veiklos sritis(-ys) ir jos (jų) aprašymas – bendrai aprašoma analizuojama(-os) sritis(-ys), išsamiai nurodoma kokius 9 punkte išvardintus kriterijus atitinka sritis(-ys) ar išvardinami kiti pagrindai, dėl kurių ji buvo analizuojama;

15.5. nustatytos korupcijos rizikos ir (ar) korupcijos rizikos veiksniai, juos pagrindžiantys duomenys ir (ar) informacija. Nustatytas korupcijos rizikas ir (ar) rizikos veiksnius aprašyti išsamiai, aiškiai ir konkrečiai, nurodant priežastis, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos (faktinės) situacijos ir siektinos situacijos. Aprašant korupcijos rizikos veiksnius, nurodyti norminį teisės aktą, konkrečią jo normą, kurios nėra laikomasi ar kurios reikalavimai yra pažeidžiami, glaustai apibūdinti procedūros sprendimą ar veiksma, teisinio reglamentavimo spragas, kolizijas, per plačią globos namų darbuotojų diskreciją, globos namų vidaus kontrolės sistemos nepakankamą efektyvumą ir pan. apibūdinančias ir (ar) parodančias faktines aplinkybes, t. y. pagrįsti, kodėl yra laikoma, kad egzistuoja nurodyti korupcijos rizikos veiksniai. Aprašymas turi motyvuotai atskleisti, kaip korupcijos rizikos veiksnys didina korupcijos riziką globos namų veiklos srityje, ar globos namai šiuo metu taiko kokias nors priemones šiai rizikai valdyti (mažinti), kokie globos namų taikomų vidaus kontrolės ar korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo trūkumai.

15.6. Nustatytų korupcijos rizikų ir (ar) rizikos veiksnių sumažinimo ar pašalinimo priemonės. Nurodomos priemonės, kurias globos namams reiktų įgyvendinti, kad būtų pašalintos

korupcijos rizikos ir (ar) korupcijos rizikos veiksniai ar, kiek galima, sumažintas jų neigiamas poveikis. Priemonės nustatomos susiejant jas su nustatytais korupcijos rizikomis ir (ar) rizikos veiksniais.

15.7. Kiti reikalingi pasiūlymai.

16. Išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo turi būti surašoma ne vėliau kaip per 3 savaites nuo sprendimo dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo atlikimo priėmimo dienos ir pateikiama globos namų direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui patvirtinti per 3 darbo dienas nuo jos surašymo.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Sprendimą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo priėmusio globos namų direktorius, patvirtinęs išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, priima sprendimus dėl korupcijos rizikos ir jos veiksnių (jeigu jie nustatyti) pašalinimo ar mažinimo.

18. Siekiant susisteminti globos namų korupcijos prevencijos veiklą, nustatytų korupcijos rizikų ir (ar) rizikos veiksnių sumažinimo ar pašalinimo priemones įtraukti į globos namų korupcijos prevencijos veiksmų planą.

19. Išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo skelbiama sprendimą atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą priėmusio globos namų interneto svetainėje.

20. Globos namų direktorius ar jo įgaliotas asmuo ne vėliau kaip po vieno metų nuo gautų rekomendacijų sprendimų priėmimo globos namų interneto svetainėje paskelbia, kokie veiksmai buvo atlikti ir kokie rezultatai pasiekti mažinant korupcijos riziką ir (ar) šalinant jos veiksnius, paskelbia informaciją apie globos namų korupcijos prevencijos veiksmų plano įgyvendinimą (ataskaitą).
